

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/32/2021
Identifikačné číslo spisu:	1115229702
Dátum vydania rozhodnutia:	16.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1115229702.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: AQUA trade Slovakia s.r.o., so sídlom Jesenského 292/55, 961 01 Zvolen, IČO: 36 049 999, právne zastúpený MĚSZÁROS BARIAKOVÁ advokátska kancelária s.r.o., so sídlom P.O. Hviezdoslava 344/23, 960 01 Zvolen, IČO: 52 488 047, proti žalovanému: Komunálna poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, právne zastúpený JUDr. Felix Neupauer, advokát, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, v konaní o zaplatenie 20 000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 35Cb/190/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/169/2018 - 227 zo dňa 21. mája 2019, v znení opravného uznesenia č. k. 2Cob/169/2018 - 328 zo dňa 25. februára 2021, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .

II. Žalobca m á n á r o k proti žalovanému na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“), rozsudkom č. k. 35Cb/190/2015-200 zo dňa 22. mája 2017, v znení opravného uznesenia č. k. 35Cb/190/2015-212 zo dňa 5. septembra 2017, vyhovel v plnom rozsahu žalobe podanej dňa 24. novembra 2015 o zaplatenie 20 000,- eur s príslušenstvom špecifikovaným v rozsudku.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa domáhal, aby mu žalovaný titulom vydania bezdôvodného obohatenia zaplatil sumu 20 000,- eur s 8,05% ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 21. októbra 2015 do zaplatenia, trovy konania a tiež sumu 454,24 eur ako príslušenstvo pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v

znení neskorších právnych predpisov
(ďalej tiež „OZ“).

3. Súd prvej inštancie uviedol, že Okresný súd Zvolen svojím rozsudkom sp. zn. 16C/19/2013, zo dňa 27. mája 2015, zaviazal žalobcu (za účasti žalovaného ako vedľajšieho účastníka), uhradiť 20 000,- eur poškodeným do troch dní od právoplatnosti rozsudku z dôvodu, že osobným motorovým vozidlom žalobcu, poisteným u žalovaného, bola spôsobená dopravná nehoda, pri ktorej došlo k usmrteniu účastníka dopravnej nehody. Pozostalým (poškodeným) po usmrtení obeti dopravnej nehody súd uvedeným rozsudkom priznal 20 000,- eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, pričom predmetnú sumu žalobca vyplatil poškodeným dňa 28. augusta 2015.

4. Žalobca uplatnený nárok odôvodnil tým, že na jeho úkor zaplatením vyššie uvedenej sumy došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu vo výške plnenia poskytnutého žalobcom pozostalým, namiesto žalovaného. Žalobca vznik povinnosti žalovaného uhradiť nemajetkovú ujmu pozostalým namiesto žalobcu odôvodnil najmä rozsudkom Súdneho dvora EÚ, C-22/12 z 24. októbra 2013, podľa ktorého článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 ods. 1 tretej smernice Rady 90/232/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

5. Žalovaný namietal právnu kvalifikáciu uplatneného nároku a vzniesol aj námietku premlčania. Námietku voči právnej kvalifikácii nároku odôvodnil tým, že nakoľko povinnosť plniť bola určená vyššie spomenutým rozsudkom Okresného súdu Zvolen, pričom táto povinnosť bola určená priamo žalobcovi, nemohlo teda dôjsť k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného, keďže nedošlo k plneniu žalobcu za žalovaného bez právneho dôvodu. Námietku premlčania žalovaný vzniesol v zmysle § 101 OZ v spojení s § 104 OZ, pričom dôvodil, že ak ku škodnej udalosti došlo dňa 29. marca 2010, potom premlčacia doba začala plynúť rok po škodnej udalosti, t.j. dňa 29. marca 2011 a posledný deň na uplatnenie nároku bol 29. marec 2014.

6. Súd prvej inštancie považoval v konaní za spornú zodpovednosť žalovaného za nemajetkovú ujmu pozostalých a tiež príčinnú súvislosť medzi vzniknutou škodou pozostalých a protiprávnym konaním žalobcu. Uzavrel, že žalovaný (poisťovateľ žalobcu) má povinnosť hradiť nemajetkovú ujmu pozostalých z povinného zmluvného poistenia motorového vozidla škodcu, čím zároveň vyriešil otázku pasívnej legítimácie žalovaného. Na podporu uvedeného záveru poukázal na uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 474/2016 a sp. zn. III. ÚS 666/2016.

7. Ďalej súd prvej inštancie prijal záver, že žalobcov nárok sa nepremlčal. Na danú situáciu aplikoval úpravu v § 397 v spojení s § 398 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej tiež „OBZ“), pričom konštatoval, že o výške nároku na náhradu škody sa žalobca dozvedel a súčasne najskôr mohol dozvedieť vyhlásením rozsudku Okresného súdu Zvolen, dňa 27. mája 2015. Škoda vznikla žalobcovi uhradením finančných prostriedkov (nemajetkovej ujmy), dňa 28. augusta 2015.

Žaloba bola súdu doručená dňa 24. novembra 2015, a teda nárok žalobcu sa premlčať nemohol.

8. Pri právnej kvalifikácii tu uplatneného nároku sa súd prvej inštancie nestotožnil s právnym názorom žalobcu, podľa ktorého predstavuje vydanie bezdôvodného obohatenia.

Súd dospel k záveru, že ide o plnenie z poistnej zmluvy, pričom žalobcov nárok vznikol voči žalovanému na základe skutočnosti, že žalobca nahradil škodu poškodeným na základe právoplatného rozhodnutia súdu, a týmto plnením mu vznikol nárok v totožnej výške voči žalovanému z dôvodu, že plnenie je kryté z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

9. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2Cob/169/2018 - 227, zo dňa 21. mája 2019, rozhodol o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej tiež „CSP“), stotožniac sa s jeho odôvodnením a žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania.

10. Pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci tak v otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, ako aj v otázke interpretácie ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej tiež „zákon o PZP“) a ďalej, že rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný, keďže

v ňom absentujú úvahy a s tým spojené závery, ako súd právne kvalifikoval uplatnený nárok a ako sa vysporiadal s námietkou premlčania, tak odvolací súd posúdil tieto námietky ako nedôvodné. K argumentom ohľadom právneho základu uplatneného nároku zdôraznil, že v našom právnom prostredí je potrebné vykladať pojem škoda eurokonformne.

Za rozhodujúci v danej veci považoval rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 vo veci Haasová a odkaz na prijaté tri európske smernice týkajúce sa povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

Odvolací súd poukázal aj na uznesenie sp. zn. III. ÚS 666/2016, v ktorom ústavný súd upozornil na povinnosť slovenských vnútroštátnych súdov interpretovať zákony eurokonformne. Odvolací súd dospel k záveru, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP treba vykladať tak, že poistné krytie, na ktoré je žalovaný ako poisťovateľ povinný, sa má vzťahovať aj na nároky oprávnených osôb na náhradu nemajetkovej ujmy

a poisťovateľ zodpovednosti za škodu je pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe ust. § 15 ods. 1 zákona o PZP vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcovi.

11. K námietkam žalovaného ohľadom premlčania predmetného nároku odvolací súd poukázal na závery, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a ktorý otázku premlčania právne subsumoval pod úpravu v § 397 OBZ v spojení s § 398 OBZ. Odvolací súd konkrétne uviedol, že žaloba bola na súde prvej inštancie (24. novembra 2015) podaná včas, nakoľko žalobca sa o výške škody titulom nemajetkovej ujmy dozvedel až na základe rozsudku Okresného súdu Zvolen zo dňa 27. mája 2015, právoplatného dňa 15. augusta 2015, a teda súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, že nárok žalobcu sa nemohol premlčať.

12. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej tiež „dovolateľ“) v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. V odôvodnení dovolania, ktorého prípustnosť vyvodil z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ uviedol, že mu nie je zrejmé, akou úvahou dospeli príslušné súdy k záveru, že pokiaľ je nárok žalobcu nárokom na plnenie z poistnej zmluvy, z akého dôvodu potom vo vzťahu k námietke premlčania neaplikovali objektívne stanovenú premlčaciu dobu podľa ust. § 104 OZ, ktorá začala plynúť od dátumu dopravnej nehody. K tomu podporne dovolateľ poukázal na závery rozsudku Krajského súdu v Žiline,

sp. zn. 5Co/306/2012, zo dňa 28. decembra 2012. Podľa dovolateľa námietku premĺčania uplatneného nároku bolo nevyhnutné posudzovať podľa ust. § 104 OZ a ak tak konajúce sudy neučinili, došlo z ich strany k nesprávnemu právnemu posúdeniu plynutia premĺčacej doby, čoho dôsledkom bolo chybné určenie začiatku a konca plynutia premĺčacej doby. Nakoľko k dopravnej nehode došlo dňa 29. marca 2010, potom premĺčacia doba podľa ust. § 104 OZ v spojení s ust. § 397 OBZ uplynula dňa 29. marca 2015, a preto žaloba bola

dňa 24. novembra 2015 podaná oneskorene, po uplynutí premĺčacej doby.

Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd v zmysle ust. § 449 ods. 3 CSP napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

14. K dovolaniu sa vyjadril žalobca a označil ho za nedôvodné. Podľa názoru žalobcu predpokladom začatia plynutia premĺčacej doby je vznik subjektívneho práva. Toto právo (resp. nárok) vzniklo žalobcovi momentom zaplatenia sumy pozostalým na základe vyššie spomenutého rozsudku Okresného súdu Zvolen. Z časového hľadiska teda aplikácia ust. § 104 OZ nie je možná. K argumentácii dovolateľa ohľadom podporného použitia rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5Co/306/2012, žalobca uviedol, že sudy v predmetnom prípade riešili nároky z tzv. všeobecného poistenia, a nie z povinného zmluvného poistenia. Žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného podľa ust. § 447 písm. f) CSP odmietol, resp. podľa ust. § 448 CSP zamietol.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť pre neprípustnosť dovolacích dôvodov [§ 447 písm. f) CSP].

16. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

17. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne, a v záujme právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd vo veci konať a rozhodnúť o veci samej, čo platí pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Posúdenie, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

18. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

19. Podľa ust. § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o právnu otázku, nie o otázku skutkovú. Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej

nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, aj keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

21. Dôvodnosť prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania podaného v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

22. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od tohto, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

23. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické (akademické, teoretické) otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi). Pre prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je relevantný len subjektívny názor dovolateľa, teda čo on sám z hľadiska svojho (ne)úspechu v spore považuje za právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a ani jeho hodnotenie právneho posúdenia veci súdom.

24. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju odvolací súd riešil, b/ vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne a c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená (pozri uznesenie najvyššieho súdu z 28. novembra 2019, sp. zn. 5Obdo/75/2019). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 2 Cdo 54/2018, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

25. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Za dovolacím súdom dosiaľ nevyriešenú označil dovolateľ právnu otázku (1/) „charakteru vzťahu Žalobcu a Žalovaného, charakteru „nároku“ Žalobcu proti Žalovanému z titulu poistnej zmluvy“ a (2/) „...s tým súvisiaceho posudzovania otázky premlčania takého nároku, ktorý je podľa právneho názoru Žalovaného jednoznačne nárokom na poistné plnenie (ako konštatovali aj konajúce súdy), s de iure objektívne stanovenou premlčacou dobou od momentu poistnej udalosti (ktorú už konajúce súdy ignorovali).“

26. Dovolať teda v súlade s ust. § 432 ods. 2 CSP vymedzil právne posúdenie veci uskutočnené odvolacím súdom, ktoré považuje za nesprávne a aj uviedol, ako sa mali podľa jeho názoru nastolené právne otázky riešiť. Napriek tomu dovolací súd musel konštatovať, že dovolanie žalovaného, opierajúce sa o ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, k momentu rozhodovania odvolacieho súdu prípustné nie je.

27. Z ustanovenia § 438 ods. 1 CSP vyplýva, že na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa ust. § 217 ods. 1 veta prvá CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Podľa ust. § 234 ods. 2

CSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú

sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku. Aj keď uvedená právna úprava

sa predovšetkým týka skutkového stavu k momentu prijatia súdneho rozhodnutia, obdobne v dovolacom konaní je potrebné pri rozhodovaní o procesnej prípustnosti dôvodov podaného dovolania [tu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP] vychádzať z aktuálneho stavu k momentu vydania rozhodnutia dovolacieho súdu. Uvedené vo vzťahu k skúmaniu prípustnosti dovolania vyplýva aj z ust. § 435 CSP, podľa ktorého v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. To znamená, že aj keby dovolateľom nastolené právne otázky v dobe podania jeho dovolania ešte riešené, resp., vyriešené dovolacím súdom neboli, relevantný je z hľadiska posudzovania prípustnosti dôvodov dovolania podaného v zmysle ust. § 421 ods. 1

písm. b) CSP stav k momentu vydania rozhodnutia o dovolaní. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 (obiter dicta) pripúšťa,

že „(s)ituácia dovolateľa sa totiž môže v priebehu dovolacieho konania meniť.

Napríklad ak dovolateľ tvrdí, že právna otázka ešte nebola na dovolacom súde riešená a medzičasom k jej vyriešeniu došlo. V tomto prípade sa prípustnosť dovolania zmení počas konania.“ (ods. 54).

28. V danom prípade dovolací súd prieskumom veci a ďalšej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu zistil, že v obdobnej, skutkovo analogickej veci, aká je predmetom tohto dovolacieho konania, už došlo k zodpovedaniu oboch právnych otázok nastolených dovolateľom,

a to v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/2/2021

zo dňa 29. apríla 2022 (ďalej tiež skrátené „uznesenie sp. zn. 4Obdo/2/2021“). V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd ako kľúčové posudzoval otázky, či právnym dôvodom pohľadávky žalobcu voči žalovanému je bezdôvodné obohatenie žalovaného

na úkor žalobcu podľa ust. § 454 OZ a s tým súvisiace právne posúdenie aj premlčacej lehoty v súlade s ust. § 107 ods. 1 OZ, alebo ako uvádza žalovaný, že nárok uplatnený žalobcom predstavuje právo vyplývajúce z poistného plnenia, a preto by sa pri posúdení námietky premlčania malo postupovať v zmysle ust. § 104 OZ.

29. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4Obdo/2/2021 vo vzťahu k analogickej skutkovej situácii, aká je daná aj v tu posudzovanej dovolacej veci, s poukazom na ustanovenia § 822 OZ,

§ 823 OZ, § 100 ods. 1 OZ, § 101 OZ, § 104 OZ, § 107 ods. 1 OZ, § 397 OBZ, § 4

ods. 1 a 2 zákona o PZP a § 15 ods. 1 a 2 zákona o PZP, konštatoval (ods. 35),

že poškodený má možnosť voľby, či si uplatní nárok na náhradu škody spôsobenej

mu prevádzkou motorového vozidla iba voči škodcovi, či priamo voči poisťovateľovi z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti škodcu za škodu spôsobenú motorovým vozidlom alebo si svoj nárok uplatní voči obojmu týmto subjektom súčasne.

Plnenie na náhradu škody mu však patrí len jedenkrát, teda plnenie jedného z týchto subjektov (poisťovateľ, poistený/škodca) spôsobuje zánik nároku na náhradu škody poškodeného voči druhému subjektu (solučné účinky plnenia poskytnutého poškodenému jedným z týchto povinných subjektov vo vzťahu k povinnosti druhého povinného subjektu plniť poškodenému). Zdôraznil, že vzťahy medzi škodcom, poškodeným a poisťovateľom navzájom je potrebné rozlišovať. Zatiaľ čo vzťah poškodeného a škodcu je vzťahom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (vyplývajúci z § 427 a nasl. OZ), tak vzťah medzi poisťovateľom a poisteným škodcom

je vzťahom z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom

(zák. č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla). Vzťah poškodeného a poisťovateľa škodcu je vzťahom špecifickým vyplývajúcim zo záväzku poisťovateľa z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla voči poistenému škodcovi plniť náhradu škody priamo poškodenému, pričom poškodenému osobitný zákon o povinnom zmluvnom poistení dáva i priamy nárok voči poisťovateľovi na plnenie, ktorým mu bude táto škoda nahradená (v § 15 ods. 1). Povinnosť poisťovateľa plniť poistné plnenie priamo poškodenému je teda záväzkom poisťovateľa voči poistenému (škodcovi) vyplývajúci

z ich zmluvného poistného vzťahu (§ 823 OZ; § 4 a § 15 ods. 1 veta prvá zákona o povinnom zmluvnom poistení), teda plní poškodenému aj keď si tento priamo náhradu škody voči nemu neuplatní.

Táto povinnosť mu vyplýva z poistnej zmluvy uzavretej so zodpovedným škodcom ako poisteným, resp. zo zákona o povinnom zmluvnom poistení.

30. Ďalej najvyšší súd uviedol (ods. 37 cit. uznesenia), že z § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení (a poznámky k nemu) teda jednoznačne vyplýva, že na premlčanie nároku poškodeného voči poisťovateľovi sa neaplikuje § 104 OZ. Nárok poškodeného na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi a nárok na náhradu tejto škody voči škodcovi sa však premlčujú samostatne. Poškodený preto v snahe predísť premlčaniu nároku si musí svoj nárok uplatniť voči každému povinnému subjektu včas (viď napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 2MCdo/9/2013 z 27. augusta 2014).

31. Pokiaľ poisťovateľ (v dotknutom súvisiacom konaní vystupujúci ako vedľajší účastník), napriek rozsudku súdu o povinnosti škodcu nahradiť poškodeným/pozostalým nemajetkovú ujmu túto odmietol plniť ako poistné plnenie z dôvodu, že nejde o súčasť škody, ktorú by pokrývalo povinné zmluvné poistenie, tak k tomu najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4Obdo/2/2021 (ods. 41) odkázal na túto otázku riešiaci judikát R 61/2018, podľa ktorého škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení

za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

32. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4Obdo/2/2021 napokon zhrnul svoje závery (ods. 50) tak, že: „poškodený má pri škode spôsobenej mu prevádzkou motorového vozidla možnosť voľby, či si uplatní nárok na jej náhradu iba voči škodcovi (§ 427 OZ), či priamo voči poisťovateľovi z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti škodcu za spôsobenú škodu motorovým vozidlom (§ 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.) alebo si svoj nárok uplatní voči obojm týmto subjektom súčasne. Plnenie na náhradu škody mu však patrí len jedenkrát, teda plnenie jedného z týchto subjektov (poisťovateľ, poistený/škodca) spôsobuje zánik nároku poškodeného na náhradu škody voči druhému subjektu (solučné účinky plnenia poskytnutého jedným z uvedených subjektov na povinnosť plniť druhého povinného subjektu). Aj napriek tomu, že zákon č. 381/2001 Z. z., výslovne neupravuje nárok poisteného voči poisťovateľovi na náhradu toho, čo poistený (škodca) ako náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla uhradil poškodenému, spravodlivému usporiadaniu vzťahov a naplneniu účelu tejto právnej úpravy, ktorým je poistná ochrana zodpovednej osoby (poisteného) a jej práva, aby za neho poisťovateľ náhradu škody zaplatil priamo poškodenému, zodpovedá právo poisteného voči poisťovateľovi

na náhradu toho, čo z titulu jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (§ 427 OZ) ako zodpovedný subjekt na náhradu tejto škody uhradil poškodenému (regresný nárok poisteného voči poisťovateľovi, ktorý neplnil poškodenému, hoci plniť mal). Poisťovateľ nie je zodpovedný poškodenému za škodu spôsobenú škodcom, je však z titulu poistnej zmluvy zaviazaný voči poistenému plniť za neho (za zodpovedného poisteného) náhradu škody priamo poškodenému. Ak si poškodený svoj nárok na náhradu škody žalobou uplatní iba voči poistenému (škodcovi), nemá to žiaden vplyv na poistný vzťah medzi poisteným a poisťovateľom a ani právne postavenie poisteného sa tým nemôže zhoršiť. Poistený preto môže následne od poisťovateľa žiadať náhradu toho, čo (napr. aj na základe súdneho rozhodnutia) z titulu jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poškodenému uhradil, avšak maximálne do výšky, v akej bol poisťovateľ povinný uhradiť náhradu škody poškodenému.

Tento osobitný nárok poisteného (škodcu) voči poisťovateľovi nie je nárokom z bezdôvodného obohatenia, pretože poistený (škodca) plnil ako osoba na to povinná z titulu jeho zodpovednosti za ním spôsobenú škodu prevádzkou motorového vozidla

(§ 427 a nasl. OZ). Preto zároveň neprichádza do úvahy pri posudzovaní premlčania tohto nároku aplikácia § 107 OZ vo vzťahu k plynutiu a dĺžke premlčacej doby do úvahy. Tento nárok nie je ani náhradou škody, avšak nie je svojou podstatou ani poistným plnením

(ako nároku na plnenie z poistnej udalosti, pretože to sa poskytuje poškodenému),

ale kompenzuje poistenému úhradu oprávneného nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ktorého uhradenie mal kryté poistením jeho zodpovednosti za škodu

spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ide teda o regresný nárok poisteného voči poisťovateľovi ako nárok poisteného (škodcu) z poistenia jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla na náhradu plnenia poskytnutého poisteným poškodenému z titulu jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Tento regresný nárok poisteného voči poisťovateľovi

sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe (§ 101 OZ), ktorá začína plynúť odo dňa nasledujúceho po zaplatení náhrady škody poškodenému zo strany poisteného, pretože to je deň kedy poistený mohol uplatniť tento regresný nárok voči poisťovateľovi prvý krát“.

33. Z uvedeného vyplýva odpoveď na obe dovolateľom položené právne otázky, a teda, že právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným, o ktorý sa opiera uplatnený nárok žalobcu, predstavuje „regresný nárok poisteného voči poisťovateľovi ako nárok poisteného (škodcu) z poistenia jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla na náhradu plnenia poskytnutého poisteným poškodenému z titulu jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Tento regresný nárok poisteného voči poisťovateľovi sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe (§ 101 OZ), ktorá začína plynúť odo dňa nasledujúceho po zaplatení náhrady škody poškodenému zo strany poisteného, pretože to je deň kedy poistený mohol uplatniť tento regresný nárok voči poisťovateľovi prvý krát“.

34. Takéto posúdenie a závery najvyššieho súdu prijaté v skutkovo a právne obdobnej veci (sp. zn. 4Obdo/2/2021), akú predstavuje i vec tu posudzovaná, znamená, že ani prípadné pripustenie otázok položených dovolateľom vo vzťahu k právnomu posúdeniu veci súdmi nižších inštancií, ktorými bol (ako poisťovateľ žalobcu/škodcu) zviazaný na zaplatenie sumy 20.000 eur s príslušenstvom žalobcovi (regresného nároku) v súvislosti s medzi nimi uzavretou zmluvou o povinnom zmluvnom poistení motorových vozidiel, by vo výsledku pre dovolateľa neprinieslo iné, než už prijaté meritórne rozhodnutie. Práve vzhľadom

na zhodnosť právnych otázok nastolených totožným dovolateľom v dotknutých veciach

a na ich skutkovú analógiu, dovolací súd v tomto prípade považoval ako postačujúce vyriešenie pre vec zásadných právnych otázok práve v uznesení najvyššieho súdu

sp. zn. 4Obdo/2/2021, bez potreby opakovaného vecného zodpovedania týchto otázok

aj v tomto dovolacom konaní. Tu dovolací súd len pripomína, že odvolací súd

sa v napadnutom rozsudku stotožnil s nosnými závermi súdu prvej inštancie, že „nárok žalobcovi na úhradu istiny vznikol voči žalovanému na základe skutočnosti, že plnil škodu poškodeným na základe právoplatného rozhodnutia súdu a týmto plnením mu vznikol nárok na istinu v totožnej výške voči žalovanému z dôvodu, že plnenie je ... kryté poistením PZP“, a ďalej, že „o výške nároku na náhradu škody sa žalobca dozvedel a súčasne najskôr mohol dozvedieť vyhlásením rozsudku OS Zvolen dňa 27.5.2015 a škoda vznikla odpísaním finančných prostriedkov dňa 28.8.2015. Žaloba bola súdu preukázateľne doručená 24.11.2015 a teda nárok žalobcu sa nemohol premlčať“.

35. Odhliadnuc od uvedeného žiada sa len na okraj poznamenať, a v tom dať dovolateľovi čiastočne za pravdu, že hoci súdy nižších inštancií vo vzťahu k premlčaniu popri

ust. § 101 OZ a ust. § 398 OBZ, aplikovali aj ust. § 104 OZ (ktorého použitie závery najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 4Obdo/2/2021 vylučujú), a že vždy je pri zodpovedaní otázky dôvodnosti vznesenej námietky premlčania potrebné zisťovať dĺžku a plynutie premlčacej doby s konkrétnym určením nielen začatia, ale aj skončenia jej plynutia,

čo tu absentuje, tak uvedené nemohlo mať žiaden podstatný vplyv na rozhodnutie prijaté súdmi nižších inštancií, už len vzhľadom na právny názor dovolateľa, zjavne

sa odchyľujúci od vyššie uvedených záverov v uznesení najvyššieho súdu

sp. zn. 4Obdo/2/2021, keď podľa dovolateľa v danom prípade malo ísť o poistné plnenie „s de iure objektívne stanovenou premlčacou dobou od momentu poistnej udalosti“

(t. j. od dopravenej nehody).

36. Podľa ust. § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až

435.

37. Z vyššie uvedených dôvodov, keďže k momentu rozhodovania v tejto dovolacej veci právne otázky nastolené dovolateľom už boli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené, a to v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/2/2021 zo dňa 29. apríla 2022, dovolací súd odmietol dovolanie žalovaného podané v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP ako neprípustné, keďže za daného stavu dovolanie bolo posúdené ako odôvodnené neprípustnými dovolacími dôvodmi [§ 447 písm. f) CSP].

38. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

39. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.